

Amerika, Amerika, ooit het land van de belofte. In 1620 zeilde de Mayflower vanuit Plymouth met 102 Engelse en Nederlandse ‘kolonisten’ aan boord naar het land aan de overzijde van de oceaan om daar een nieuw leven te beginnen, vrij van religieuze vervolging. Na een reis van twee maanden kwamen de Pilgrims (of: Pilgrim Fathers) aan in de Nieuwe Wereld. Ze stichtten daar de Plymouth Colony. Nu nog zijn Amerikanen trots als ze een voorouder hebben die met de Mayflower naar Amerika kwam.

Amerika, Amerika, ook in de 19e eeuw het land van de belofte. Omstreeks 1800 woonden er in Amerika 5 miljoen mensen. Armoede en onderdrukking dreeven steeds meer Europeanen naar de VS. Tussen 1810 en 1920 kwamen 28 miljoen mensen het land binnen, bijna allen Europeanen – Duitsers, Ieren en Italianen het meest. Nu zijn er 324 miljoen inwoners, waarvan maar liefst 65% van Europese afkomst.

Amerika, Amerika, ook in het Interbellum, tussen WO1 en WO2, voor velen het land van de belofte. In zijn prachtige song *American Tune* zingt Paul Simon: *And I dreamed I was flying, We come on the ship they call the Mayflower.*¹ Met deze metafoor van de reis uit 1620 roept hij zijn eigen voorgeschiedenis in herinnering. Zijn Hongaars-Joodse ouders Belle en Louis Simon waren vluchtelingen voor het in de jaren dertig van de vorige eeuw opkomende antisemitisme. Ze ontkwamen naar de Verenigde Staten.

Amerika, Amerika, ‘I don’t know a dream that’s not been shattered, or driven to its knees’, zingt Paul Simon over de verbrijzelde droom in een opname uit 1975². Dat gold in 1939 zeker voor de Duits-Joodse vluchtelingen met hun tragische tocht van het schip St. Louis, dat onverrichterzake moest terugkeren naar Rotterdam, omdat Amerika zijn grenzen had gesloten. Ze werden over drie opvangplaatsen verspreid, waaronder het toen nog vluchtelingenkamp Westerbork. Uiteindelijk waren Frankrijk, Engeland, België en Nederland bereid hen met tegenzin op te nemen. Naar aanleiding van deze *Voyage of the Damned* zou Hitler hebben opgemerkt: ‘Und ich setze die Juden auf Schiffe, aber keiner will sie haben.’ 254 Passagiers van de St. Louis zouden alsnog omkomen tijdens de Holocaust.

Over een ‘dream’ gesproken! In 1963 hield Martin Luther King een toespraak, met de allermooiste retorica, met prachtige anaforen zoals het achtmaal herhaalde *I have a dream* en de viermaal uitgesproken uitdaging *Now is the time*. Uiteindelijk leidde de *Civil Rights Movement* in 1964 tot de *Civil Rights Act*. Maar was het genoeg? In 1968 werd King vermoord.

En nu? Paul Simon zong in 1975 van de verbrijzelde droom. Veertig jaar later – 2015, hij is dan inmiddels 74, een jaar ouder dan ik nu mag zijn – zingt hij het opnieuw, veel langzamer, met een duidelijk minder vaste stem, emotioneler misschien en juist daardoor indrukwekkender dan toen.³ Ook hij wist nog niet wat een jaar later zou gebeuren, maar

zong wel die indringende metafoor: *And I dreamed I was flying, and high up above my eyes could clearly see the Statue of Liberty sailing away to sea.*

Amerika, Amerika, wat zal er van je worden? Is dát je toekomst: het Vrijheidsbeeld dat wegdrijft naar de zee – een land dat moreel op drift is? Met iets minder dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen werd Trump – een jaar na deze gezongen woorden – in het zadel van de machtigste man van de wereld gehesen. Trump, een seksist die geilt op macht en dan vrouwen schandalig bejegt, Mexicanen voor verkrachters uitmaakt en daarom een muur en hek wil bouwen aan de grens met Mexico. Trump, die oude isolationistische politiek wil herstellen. Trump, die gehandicapten kleineert. De man die de opwarming van de aarde een fabel noemt en onder het wereldwijde klimaatakkoord uit wil. De man die een groot voorstander is van het ongebreidelde wapenbezit. Trump, die zégt de vergeten Amerikanen te steunen maar ze de Obamacare (grotendeels) weer wil afnemen en juist de rijken rijker zal laten worden! Trump die schaamteloos Obama – ja, een zwarte president – beschuldigde geen geboren Amerikaan te zijn.

Een Amerikaanse commentator zei het goed op CNN: 'De overwinning van Trump is een witte zweepslag, tegen een land dat aan het veranderen is en, deels, tegen een zwarte president.'

Wie zijn blij? In elk geval de Ku Klux Klan, die al eerder steun betuigde aan Trump. Begin december houdt de KKK een heuse overwinningssparade in North Caroline. In Nederland is de SGP blij; die partij roemt de gezinspolitiek en *traditionele waarden* van Trump. Welke *traditionele waarden*? Luister naar Trump over vrouwen: 'Ik wacht niet eens. Als je een ster bent, dan laten ze het toe. Je kunt alles doen. (...) Grijp ze in hun poesje.' 'Sjirk Kuijper, hoofdredacteur van het Nederlands Dagblad, vindt de reactie van de SGP onbegrijpelijk: 'Dat zijn schandalig misplaatste complimenten aan een vuilbekkende hork die tijdens zijn campagne beurtelings gehandicapten, vrouwen, migranten en andere groepen schoffeerde.' Waren de reacties van andere politieke leiders in Nederland wel betekenisvol? Nee, helaas! Dan maar luisteren naar Angela Merkel die in haar telegram aan Trump wél morele helderheid verschafte:

'Democratie, vrijheid, respect voor de wet en de waardigheid van mensen – onafhankelijk van hun afkomst, huidskleur, religie, gender, seksuele oriëntatie of politieke voorkeur. Op basis van deze waarden bied ik Donald Trump nauwe samenwerking aan.'

En Barack Obama, die zwarte president, die machtige man? In juni 2016 kan hij – met ontferming bewogen – in zijn machteloosheid niet anders meer dan zingen.⁴ Zingen op een herdenkingsbijeenkomst voor de slachtoffers van de schietpartij in Charleston. Een president die zingt? Soms helpt alleen zingen nog – *Amazing Grace*. De zaal valt hem al na twee woorden bij: *Amazing Grace*. Barack Obama, ik mis hem nu al.

Amerika, Amerika, jij prachtig land, wat is je belofte voor de toekomst?

1 De tekst van *American Tune* vind je [hier](#), zowel in het Engels als Nederlands

2 In 1975 zingt Paul Simon, 34 jaar oud, *American Tune*; [luister én kijk](#) of [luister alleen](#)

3 In 2015 zingt Paul Simon, 74 jaar oud, het lied opnieuw; [luister én kijk](#) of [luister alleen](#)

4 President Obama zingt *Amazing Grace*; als je [dit](#) ziet, voel je wat daár gebeurt